

Versiune anonimată

Traducere

C-372/22 - 1

Cauza C-372/22

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

9 iunie 2022

Instanța de trimitere:

Tribunal d'arrondissement (Tribunalul Districtual, Luxemburg)

Data deciziei de trimitere:

8 iunie 2022

Reclamant:

CM

Pârâtă:

DN

[omissis] **Hotărâre** [omissis] **din 8 iunie 2022**

[omissis]

Î n t r e:

[omissis] **CM**, născut la [omissis] anul 1979 în [omissis] (Franța), cu domiciliul în [omissis] Luxemburg, [omissis],

reclamant [omissis],

[omissis] **ș i :**

[omissis] **DN**, născută la [omissis] 1978 în [omissis] (Franța), cu domiciliul în [omissis] (Franța), [omissis]

pârâtă [omissis],

[omissis]

PROCEDURĂ

Având în vedere hotărârea [omissis] din 1 decembrie 2020, prin care s-a suspendat judecarea cauzei până când jude aux affaires familiales auprès du Tribunal judiciaire de Nanterre (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei din cadrul Tribunalului judiciar din Nanterre) (Franța) se va pronunța cu privire la competența sa teritorială internațională [omissis].

[omissis]

Obiectul continuării dezbaterilor

[omissis] [omissis] [J]juge aux affaires familiales (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei) a stabilit o ședință la 11 mai 2022 pentru pledoarii limitate cu privire la aspecte de litispendență și de competență teritorială internațională.

[omissis] CM solicită recunoașterea competenței teritoriale internaționale a instanței de trimitere în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești [denumit în continuare „Regulamentul (CE) nr. 2201/2003”, în măsura în care criteriul temporal al competenței prevăzut la articolul menționat ar fi mutarea legală, fără ca data pronunțării hotărârii să aibă vreo incidență; astfel, în măsura în care hotărârea [omissis] din 12 iunie 2020 [omissis] [a] stabilit data mutării pentru 30 august 2020, [omissis] [el avea, în opinia sa,] dreptul de a sesiza judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei din Luxemburg până la 30 noiembrie 2020. Având în vedere hotărârile pronunțate în Franța, nu ar mai exista litispendență în temeiul articolului 19 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003. În raport cu articolul 15 din regulamentul menționat, articolul 9 alineatul (1) ar avea vocația de a se aplica cu prioritate, în măsura în care articolul 8 face trimitere în mod expres la acesta. În plus, condițiile prevăzute la alineatul (1) al articolului 15 ar fi cumulative și nu ar fi îndeplinite în speță, în măsura în care judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei din cadrul instanței de trimitere ar fi cel mai în măsură să se pronunțe, întrucât ar cunoaște copiii și situația de fapt din dosar. În măsura în care instanța franceză și-ar fi declinat competența, o aplicare a articolului 15 ar constitui în speță o formă de denegare de dreptate.

[omissis] DN consideră de asemenea că nu mai există litispendență având în vedere hotărârile franceze pronunțate. Ea consideră, în schimb, că articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 ar trebui aplicat în speță și exprimă în mod formal acceptarea unei trimiteri, astfel cum este impusă de alineatul (2) *in fine* al articolului menționat. Aceasta arată că toate criteriile pertinente prevăzute la alineatul (3) al articolului 15 ar fi îndeplinite în speță, astfel încât instanțele

franceze ar fi mai bine plasate decât instanțele luxemburgheze pentru a soluționa cauza.

Situația de fapt și istoricul litigiului

Prin hotărârea [omissis] din 12 iunie 2020, juge aux affaires familiales (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei) se pronunțase cu privire la cererea formulată de copiii comuni minori [omissis] AF și [omissis] BG după cum urmează:

„(...) stabilește domiciliul legal și reședința obișnuită a copiilor comuni minori [omissis] AF născut la [omissis] 2009 și [omissis] BG născută la [omissis] 2010, la [omissis] DN, cu efect de la 31 august 2020,

declară [omissis] [că] CM va exercita un drept de vizită și de găzduire pentru copiii comuni minori [omissis] AF și [omissis] BG, [omissis] în conformitate cu următoarele modalități, cu efect de la 31 august 2020, în lipsa unui acord mai bun al părților:

[omissis] [modalități de exercitare a dreptului de vizită]

Această hotărâre a dobândit autoritate de lucru judecat [omissis].

Se amintește că, în prezenta cauză, potrivit hotărârii [omissis] din 1 decembrie 2020, juge aux affaires familiales (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei) al instanței de trimitere suspendase judecarea cauzei, în temeiul articolului 19 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 și al articolului 12 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, până când juge aux affaires familiales auprès du Tribunal judiciaire de Nanterre (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei din cadrul Tribunalului Judiciar din Nanterre) (Franța) se va pronunța cu privire la competența sa teritorială internațională [omissis].

Prin hotărârea din 17 septembrie 2021, juge aux affaires familiales près le Tribunal judiciaire de Nanterre (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei din cadrul Tribunalului Judiciar din Nanterre) (Franța) s-a pronunțat, în temeiul articolelor 8 și 9 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003, după cum urmează:

„(...) - că, la 14 octombrie 2020, respectiv în termen de trei luni de la mutarea legală a copiilor minori, [omissis] CM a formulat o cerere introductivă la tribunal d'arrondissement de Luxembourg [Tribunalul Districtual din Luxemburg] în vederea modificării modalităților dreptului de vizită și de găzduire [omissis]

- că nu rezultă nicidecum că [omissis] CM a acceptat competența instanțelor franceze.

În consecință, având în vedere textele menționate mai sus, tribunal judiciaire de Nanterre (Tribunalul Judiciar din Nanterre) este necompetent din punct de vedere teritorial.

[omissis]”.

Prin hotărârea din 3 martie 2022, Cour d’appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) (Franța) s-a declarat „*nesesizată prin actul [de apel] formulat de [omissis] DN [omissis]*”.

[omissis]

Motivarea deciziei

Hotărârea [omissis] din 12 iunie 2020 menționează:

- pe de o parte, următoarele motive, întemeiate pe interesul copiilor [omissis] AF și [omissis] BG, pentru efectul amânat al schimbării domiciliului legal și a reședinței obișnuite: „*pentru a permite copiilor să își încheie anul școlar în Luxemburg și să afecteze cât mai puțin posibil eventualele planuri prevăzute deja pentru vacanțele de vară, trebuie să se declare că această schimbare va avea loc cu efect de la 31 august 2020, cu o zi înainte de reînceperea școlii în [omissis] (Franța)*”;

[omissis]

Prin efectul amânat astfel conferit, depunerea cererii introductive a lui [omissis] CM care a avut loc la 14 octombrie 2020 la instanța de trimitere, respectiv la șase zile după cea depusă de [omissis] DN la Nanterre (Franța), se situează în mod cert la mai puțin de trei luni de la mutarea efectivă a copiilor, care a avut loc la 30 august 2020, dar și la mai mult de patru luni de la pronunțarea hotărârii [omissis] din 12 iunie 2020 prin care s-a decis această mutare, hotărâre care a rămas definitivă ulterior [omissis].

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a hotărât, în legătură cu articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003:

- „*Articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că: pentru a putea aprecia că o instanță dintr- un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială este mai bine plasată, instanța competentă dintr- un stat membru trebuie să se asigure că trimiterea cauzei unei asemenea instanțe este de natură să*

aducă o valoare adăugată reală și concretă pentru examinarea acestei cauze, ținând seama în special de normele de procedură aplicabile în acel alt stat membru; pentru a putea aprecia că o asemenea trimitere servește interesul superior al copilului, instanța competentă dintr-un stat membru trebuie să se asigure în mod special că trimiterea respectivă nu riscă să aibă o incidență prejudiciabilă asupra situației copilului” (CJUE 27 octombrie 2016, cauza C-428/15);

- *„Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, trebuie interpretat în sensul că nu este aplicabil într-o situație precum cea în discuție în cauza principală, în care cele două instanțe sesizate sunt competente pe fond, în temeiul articolelor 12 și, respectiv, 8 din acest regulament” (CJUE 4 octombrie 2018, cauza C-478/17).*

În speță, cele patru criterii pertinente (al cincilea referitor la „măsurile de protecție a copilului” nefiind aplicabil în speță) prevăzute la alineatul (3) al articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 pentru existența unei legături speciale, deși alternative potrivit textului, sunt îndeplinite în mod cumulativ în privința lui [omissis] AF și [omissis] [a lui] BG:

- a) de la mutarea care a avut loc la 31 august 2020, copiii au dobândit în mod vădit o reședință obișnuită în Franța,
- b) din punct de vedere istoric, copiii își aveau deja reședința obișnuită în Franța, hotărârea [omissis] din 21 ianuarie 2019, pronunțată între părți, menționând în legătură cu acest aspect că „cele două părți sunt originare din regiunea pariziană și familia a locuit acolo până la mutarea sa în Luxemburg, care a devenit efectivă pentru [omissis] CM la 1 iulie 2015 și pentru [omissis] DN [omissis] [la] sfârșitul [lunii] august 2015”,
- c) cei doi copii au cetățenie franceză,
- d) mama lor, [omissis] DN, are reședința obișnuită în Franța.

Pe de altă parte, având în vedere faptele cauzei, juge aux affaires familiales (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei) din cadrul instanței de trimitere apreciază că orice măsură de cercetare judecătorească pe care ar fi probabil chemat să o ia, având în vedere vârsta copiilor și faptul că hotărârea [omissis] din 12 iunie 2020 datează de aproape doi ani, fie va necesita aplicarea Regulamentului (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (care se aplică de la 1 iulie 2022), fie va crea dificultăți legate de îndepărtarea geografică (de exemplu, o

audiere a minorilor în temeiul articolului 388-1 din code civil (Codul civil). În sfârșit, în ipoteza în care cererea formulată [omissis] [de] CM referitoare la modalitățile dreptului său de vizită și de găzduire ar fi admisibilă, juge aux affaires familiales (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei) francez ar fi mai bine plasat să aprecieze situația de fapt a copiilor care au reședința obișnuită pe teritoriul francez de la 30 august 2020 și să prevadă, dacă este cazul, modalitățile pertinente în raport cu cadrul social și cu posibilitățile oferite în mod concret; prin urmare, ar fi vorba într-adevăr despre o „*valoare adăugată reală și concretă*”, astfel cum este avută în vedere de hotărârea citată anterior a CJUE din 27 octombrie 2016.

Pentru a se declara incompetent din punct de vedere teritorial, juge aux affaires familiales près le Tribunal judiciaire de Nanterre (judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei din cadrul Tribunalului Judiciar din Nanterre) (Franța) a considerat în mod implicit, dar necesar că articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003, prevăzut „*prin derogare de la articolul 8*” din același regulament, se aplica excluderii prevăzute la articolul [omissis] [8] menționat, care prevede o] competență de principiu [omissis] care, potrivit Hotărârii CJUE din 4 octombrie 2018, se opune aplicării articolului 15, formulat „*cu titlu de excepție...*”.

În condițiile astfel detaliate, trebuie să se clarifice în speță, pentru a răspunde la motivele părților în vederea pronunțării cu privire la competența teritorială internațională, relația dintre articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 și articolele 8 și 15 din același regulament. Trebuie să se asigure și că competența reziduală prevăzută de articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 nu constituie, dacă este cazul, în fapt și printr-o interpretare largă, un punct de sprijin pentru considerații de tactică judiciară pură (precum: facilități legate de termene de procedură și de condiții procedurale prealabile necesare, care sunt variabile în funcție de statele membre; beneficiul criteriului de competență ad hoc prevăzut la articolul 3 litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere - care ar fi, în speță, singurul care ar permite fundamentarea în această materie a competenței teritoriale internaționale a juge aux affaires familiales [judecătorul delegat pentru litigii de dreptul familiei] din Luxemburg).

Prin urmare, este necesar să se suspende judecarea cauzei și să se adreseze Curții de Justiție a Uniunii Europene întrebările formulate în dispozitivul prezentei hotărâri [omissis].

PENTRU ACESTE MOTIVE:

[omissis] suspendă judecarea cauzei și adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări:

I. Articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești se aplică:

- a. unei cereri de modificare a dreptului de vizită în sensul articolului 2 punctul 10 din regulamentul menționat formulate de titularul dreptului de vizită respectiv în temeiul unei hotărâri judecătorești, cu efect amânat motivat de interesul copiilor, dar definitivă și care a dobândit autoritate de lucru judecat, pronunțată în statul fostei reședințe obișnuite a copiilor cu mai mult de patru luni înainte de sesizarea efectuată în temeiul articolului 9 alineatul (1),
- b. și aceasta cu excluderea competenței de principiu prevăzute la articolul 8 din regulamentul menționat,

chiar dacă considerentul (12) al regulamentulului menționat precizează că „[t]emeiurile de competență stabilite prin prezentul regulament în materia răspunderii părintești sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și, în special, de criteriul proximității [; p]rin urmare, ar trebui să fie competente în primul rând instanțele statului membru în care copilul își are reședința obișnuită, cu excepția unor cazuri de schimbare a reședinței copilului [...]”?

II. În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea I., competența astfel existentă în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, prevăzută „prin derogare de la articolul 8” din regulamentul menționat, se opune aplicării articolului 15 din același regulament, prevăzut „cu titlu de excepție” și „atunci când acest lucru servește interesul superior al copilului”?

[omissis]